

1.Művészettörténet helyi tanterv

1.1 A tantárgy cél- és feladatrendszere:

A képi megismerés a látható, a láthatatlan, a képzelet és az alkotó fantázia útján megközelíthető világ kifinomult feltárásának kreatív módja. Az oktatásban fontos szerepet játszik a művészeti élmények befogadása, átélése. A művészettörténet tárgy sajátos interdiszciplináris szerepet tölt be.

Szerepe kiemelkedő a fejlett vizuális érzékelés, megfigyelőkészség, az ember alkotta környezet, és a képzőművészeti alkotások szépségeinek, jelenségeinek megismerésében.

A belső látás és modelltteremtő képesség, a kreativitás, a térlátás és elemzőképesség valamennyi tantárgy tananyagának elsajátításában nélkülözhetetlen szerepet játszik.

Fejleszti azokat a képességeket, melyek a műalkotások mélyebb tartalmának, jelentésének, esztétikai üzenetének megértéséhez szükségesek. A tárgy elsajátítása során a megismerés módszereinek kompetenciái: a megfigyelés, a képzetalkotó-elemző megértés, a szemléletes megismerés képességei fejlesztendők.

A műalkotások elemzése során elérhető a művészeti és esztétikai kompetenciák fejlesztése.

Elsajátítjuk a vizuális ítéletalkotás szabályait. Az egyetemes, az európai és a magyar művészettörténet korszakait, az építészeti és művészeti megnyilvánulásokat felfedezve, elemző, értékelő, viszonyító gondolkodást sajátítunk el.

Lehetővé válik a képzőművészeti és tárgyalkotó technikák megismerésével a különböző anyagok ismeretén át azok tisztelete is. Az összehasonlítás és rendszerezés képessége nagy segítséget jelent az eligazodásban más tudományterületekben is. A lényeg felismerése, kiemelése, a problémák feltárását és megoldását is segítő gondolkodás fejlesztése is célunk. A szóbeli kommunikáció mellett fejlesztjük a képzelet és a képi információk feldolgozásának képességét.

A művészeti nevelés szerepe elsősorban érték közvetítés, de értékteremtő is, ugyanakkor fejleszti a személyiséget is, fogékonnyá tesz a kultúra értékei iránt, a nemzeti azonosságtudatot formálja és a környezettudatos és társadalmi érzékenységet is felmutató magatartás kialakítását is segíti.

A tantárgy a természeti és művészeti szépség megismertetésén, ideálteremtő alkotások bemutatásán és elemzésén keresztül teremti meg a diákok igényét a testi és lelki egészség, a harmonikus érzelmi élet kialakítására.

1.2 Fejlesztési követelmények

Művészeti-esztétikai kompetenciák, műelemző képességek

A tanulók vizuális megismerő és befogadó képességeit - melyeket a térbeli, formai, színbeli, mozgásbeli, az anyagokkal, esztétikummal kapcsolatos élmények, a művészet tárgyi és képi világa iránti fogékonyság jellemez - tovább kell fejleszteni.

A tudományos ismeretszerzés kompetenciái mellett képessé kell tenni az önálló ismeretszerzésre: mozgósítani kell érdeklődésüket, hogy képesek legyenek látványok célirányos, egyre tudatosabb megfigyelésére, a belső képek, képzetek emlékezeti felidézésére.

Váljanak képessé a belső képekben, vizuális – művészeti - esztétikai képzetekben való gondolkodásra. Utat nyitunk a képzeleti műveletekhez, így összehasonlításra, elemzésre, következtetésre, ítéletalkotásra, szintézisre is. A látványban rejlő jelentést, a művészi kifejezésben megnyilvánuló esztétikai hatást értelmezve elemezni, értelmezni is megtanulunk. Segíti a felismerését az analógiáknak, Felfedezzük az összefüggéseket, és oksági kapcsolatokat.

Vizuális-művészeti képzeleteiket és ismereteiket mozgósítani tudják az adott szempontok szerinti tárgy- és műalkotás-elemzések során.

Egyéni vélemény kialakítására nevelünk a számukra mértékadó ismeretek és vélemények alapján.

Esztétikai élményeik mélysége érzelmeikben is tükröződjék, ízlésítéleteiket képesek legyenek egyéniségüknek megfelelően megfogalmazni. Elemzéseikben mindig próbálják az etikai, esztétikai normákat érvényesíteni. Nyitott, empatikus, és felelős ítéletalkotásra, valamint harmóniát kereső pozitív gondolkodásra törekedjenek.

1.3 A tanulást segítő kompetenciák

A vizuális művészetek a kulcskompetenciák a képességfejlesztő pedagógiában –elsősorban a szemléletesség biztosításában – fontos szerepet töltenek be; nélkülözhetetlenek a tanulás tanulásában, a művelődésben és a mindennapi élet művészeti-esztétikai (ízlésbeli) kihívásainak megoldásában.

A művészettörténet interdiszciplináris szerepét kihasználva sajátítsa el a tanuló a vizuális információk formáit, és forrásait (könyvekben, kiállításokon és egyéb ismerethordozókban).

Az anyanyelvi és vizuális”nyelvi” kompetenciák fejlesztése kiegészülhet a hatékony, önálló tanulás és - a szöveges rendszerezés, illetve műalkotásokról készült képek számítógépes feldolgozása, rendszerezése kapcsán - a digitális kompetenciák fejlesztésével. A feltáró, kritikai elemzések a kezdeményező-szervező képességek valamint szociális kompetenciák kialakítását teszik lehetővé. Az élményszerű ismeretszerzés képessége mellett a tanulás motiváltságát, és a nemzeti és európai azonosságtudat fejlődését-kialakulását kell szolgálnia a művészettörténet tantárgynak.

1.4 Tananyag

12. évfolyam:

1. Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok és művészetföldrajzi területek

Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok:

Természettudományos és intellektuális kompetencia

Nyelvi- és képi kommunikációs kompetencia

Állampolgári aktivitás és környezettudatosság

Egyetemes kultúra, európai -, nemzeti- és keresztény azonosságtudat

Művészeti alkotó és kifejezőképesség

Témák, tartalmak:

1.Római emlékek Magyarországon

Gorsium, Aquincum, Savaria római emlékei

Pécs Római emlékek. kora keresztény temetkezés,

Korsós sírkamra, Péter-Pál sírkamra, ókeresztény mauzóleum,

Krisztogram, szarkofág, Római temetkezés típusok

2.Honfoglaló emlékeink – hit és mitológia a régészeti leletekben

Férfi és női viseletek sajátosságai

Fém tárgyak, fegyverek sajátos díszítései

Integráció: történelem,irodalom, honismeret

3.Román kor művészetének jellemzői Európában és Magyarországon

Pécsi Dóm Kőtár látogatása

Pécsváradi vár altemploma

Esztergomi várkapolna

Ócsa, Bélapátfalva, Pannonhalmi Bazilika déli kapuja

Jáki templom, Csemeszkopácsi templom, Óriszentpéteri templom,

Zsámbéki templom, Vértesszentkereszti kolostor

Alaprajzok kialakulása

Szent István szarkofágja

A jáki templom és bélapátfalvi templom építés története, alaprajza, boltozatai, felújítása, sajátosságaik, elemzésük

4.Gótikus művészet jellemzői Európában és Magyarországon

Mátyás templom, építésének története, bemutatása, elemzése

Gyulafehérvár Székesegyház, Pozsony - Koronázó templom,

Kassai Dóm, Kolozsvár- Szent Mihály templom, Siklós Várkapolna,

Nyírbátor-református templom

Garamszentbenedeki úrkoporsó funkciója, jelentősége, gótikus szobrászat bemutatása

Szárnyas oltárok formái, funkciójuk, jelentőségük

Táblakép festészet, faszobrászat, aranyozás
Budai Királyi Palota szobortöredékei,
Kolozsvári testvérek Sárkányölő Szent György szobra
Szent László legendák
üvegablakok, gótikus boltozatok

5.Reneszánsz művészet jellemzői Itáliában és Magyarországon

A reneszánsz elterjedése, történelmi, eszmei háttere
Visegrádi palota,
Bakócz Kápolna építés története, elemzése
Zsolnay Múzeum épülete,Barbakán bástya,
Festészet Magyarországon : Vizitáció ,MS mester
Mátyás Corvinák , könyv művészet, könyv nyomtatás

6.Törökhódoltság művészete

Történelmi helyzet kialakulása, vallási háttér szerepe a művészetben
Fürdők, dzsámik, türbék építészeti szerkezete, boltozatok
Pécsi emlékek, Budai fürdők (Rudas, Király) Eger
Tanulmányi séta a pécsi emlékek között

7.Barokk művészet jellemzői Európában és Magyarországon

A művészeti kor kialakulásának történelmi, vallási háttere, építészet, festészet, szobrászat
Egyházi építészet, Világi építészet
Pécs barokk kori templomai
Nagyszombat- Jezsuita templom, Budai Szent Anna templom,
Fertődi Eszterházy kastély ,Ráckeve-Kastély, Segesvár –Óratorony,
Gödöllő –Kastély
Maulbretsch: Sümegi Urunk mennybemenetele templom freskói
Mányoki Ádám: Rákóczi Ferenc portréi

8.Klasszicizmus jellemzői Európában és Magyarországon

Történelmi háttér, a klasszicizmus filozófiája (felvilágosodás , racionalizmus, empirizmus)
A korszak építészet, szobrászata és festészet
Református templomok jellemzői
Szombathely- Székesegyház, Debrecen Református templom, szilvásvárad református templom

Nemzeti Múzeum (Pollack Mihály) építésének története, elemzése
Sándor palota, Csákvári Kastély, Fóti Kastély, esztergomi Bazilika
Egri Székesegyház(Hild József), Ferenczy István- Parasztleányka,
Markó Károly : Visegrád,
Barabás Miklós,

9.Romantika,Historizmus, Realizmus

A romantika történelmi háttere, különös tekintettel a magyar vonásokra.

Historizmus eszmei ,filozófiai háttere

Realizmus eszmei, filozófiai háttere

Vigadó-Feszl Frigyes, zsinagógák,

Keszthelyi Festetics kastély, Pesti Szent István Bazilika, Országház, Kúria,

Operaház, Nyugati Pályaudvar, Keleti Pályaudvar

Madarász Viktor, Zichy Mihály, Székely Bertalan, Wagner Sándor, Lotz Károly,

Munkácsy Mihály, Paál László,Szinyei Merse Pál,

Deák Ébner Lajos, Benczúr Gyula,

Zala György, Stróbl Alajos, Izsó Miklós- Táncoló hajdú

Nagybányaiak:Hollósy Simon, Ferenczy József, Réti István,

Csók István, Mednyánszky László

10.Szecesszió

A szecesszió kialakulásának történelmi háttere, területei, jellemzői, eszmei háttere

Építészet: Iparművészeti Múzeum, Kecskemét Cifra palota, pécsi napló épülete, pécsi posta palota,

Zsolnayak és a szecesszió

Festészet: Rippl –Rónai József, Csontváry, Gödöllőiek

Iparművészete

2. Műelemzés

2.1 Fejlesztendő kompetenciák, fejlesztési feladatok:

Nyelvi és képi kifejezés (kommunikációs kompetencia) Európai és keresztény azonosságtudat

Művészeti-esztétikai kompetenciák Alkotó és kifejezőképesség, problémamegoldó képesség

Önálló alkalmazás (tanulás tanulása), modellalkotás

Matematikai kompetencia Digitális kompetencia

Témák, tartalmak:

2.2 A műelemzés eszközrendszere

- A vizuális nyelv sajátosságai- a képi-plasztikai, a verbális, a zenei kifejezés hasonlóságai, sajátosságai
- Vizuális eszközök fajtáinak felismerése és helyes használata a műelemzések során;
- A vizuális közlés eszközeinek (pont, vonal, sík, felület, tónus, szín, kompozíció) felismerése és használata az elemzés során.; A vizuális minőségek (tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra / struktúra) ismerete és megkülönböztetése;
- A szerkezet, motívum, jelkép, ritmus felismerése a műveknél és történeti fejlődésének ismerete, a párhuzamok elemzésénél ezek használata.
- Térábrázolási módok felismerése.

2.3 Módszerek:

Elemzés szóban és írásban

Képelemzés digitális prezentáció készítésével

Gyűjtés, kritikai elemzés

2.4.Kapcsolódás más tantárgyakhoz:

Rajz vizuális kultúra, ének-zene,

Magyar irodalom és idegen nyelvek

Történelem

Informatika

Hittan

Filozófia